

TEKSTFRAGMENT VAN DE OPENBARE VERGADERING D.D. 6 DECEMBER 2012 VAN DE COMMISSIE ONTWIKKELING

Aanwezig de leden:

De heren J.M. Baaijens (Actiepartij), D.A. Bol (GroenLinks), G.B. van Driel (CDA), J. Fritz (PvdA), W. van Haga (VVD), E. de Iongh (D66), L.J. Mulder (GroenLinks), F. Reeskamp (fractie Reeskamp), C.J. Schrama (Haarlem Plus), J.J. Visser (CDA), J. Vrugt (Actiepartij) en de dames F. de Leeuw (OPH), M. Otten (VVD), A. Ramsodit (PvdA) en L. van Zetten (D66)

Aanwezig van de commissie Beheer bij punt 6:

De heren J. Boer (VVD), J.A.F. van der Bruggen (PvdA), W.A. Catsman (CDA), H. Kruisman (GroenLinks), P.A. Wever (SP) en mevrouw M. Pippel (D66)

Afwezig: I. Crul (Actiepartij), R.H.C. Hiltmann (Sociaal Lokaal), B. Jonkers (SP) en E. Veen (VVD)

Mede aanwezig:

Mevrouw M. Blaauboer (griffier), de heren E. Cassee (wethouder), R. van Doorn (wethouder), J. Nieuwenburg (wethouder) en mevrouw M. Schopman (voorzitter)

Verslag: Mevrouw M. van de Belt (Notuleerservice Nederland)

6a. Vervolgkrediet Stationsplein e.o.

De heer Moerman spreekt in namens de Fietsersbond. De verkeerssituatie rondom het Kennemerplein vraagt echt om een aanpassing. In Haarlem-Noord wonen 70.000 mensen. Steeds meer mensen komen met de fiets naar het centrum en naar het station. Steden die investeren in fietspaden worden aantrekkelijker gevonden. Het doortrekken van de Rode Loper naar Noord is de beste oplossing voor het problematische verkeer op het Kennemerplein en voor de doorstroming. De variantenstudie laat zien dat niets doen geen oplossing is, dat de Frans Halsvariant technisch onuitvoerbaar is en dat de fietspaden daar verbreden geen oplossing vormt voor het verkeersprobleem. Als de crisis eerder was begonnen, was de brug goedkoper geweest en had die er nu gelegen. Die fietsbrug levert echt een bereikbaarheidsimpuls op. Voor de fietskelder is 0,5 miljoen euro extra subsidie binnengehaald. Hij vraagt de verwachte inkomsten uit de verkoop van het Nedtrainterrein aan te wenden voor de aanleg van de Dolhuysbrug.

Mevrouw Belles spreekt in namens het Dolhuys. Ze is groot voorstander van de Rode Loperbrug. Die komt de bereikbaarheid van het Dolhuys via het station zeer ten goede. Het museum vormt een brug naar de rest van Haarlem Noord. De bezoekersaantallen van het museum blijven groeien en daarvoor treft het museum logistieke aanpassingen. Aan verzoeken van de zakelijke markt kan het museum niet voldoen. Daarom werkt het museum aan plannen om de verdien capaciteit te versterken. Een betere bereikbaarheid en vindbaarheid spelen daarbij een cruciale rol. Het museum en de Bolwerken vormen een schitterend stukje Haarlem.

De heer Van Spanje spreekt in namens Rover Haarlem e.o. Openbaar vervoer is belangrijk. Mensen komen met het openbaar vervoer zonder de stad te vervuilen met blik. Het belangrijkste vervoersmiddel bij het voor- en natransport bij de trein is de fiets. Het Stationsplein is nog niet klaar. De bereikbaarheid vanuit het noorden laat zeer te wensen over. De Dolhuysbrug zou een grote verbetering vormen.

De **voorzitter** bedankt de insprekers voor hun heldere bijdrage.

De heer **Visser** ziet de initiële dekking van het geld dat nodig is. Het gaat om een aantal forse bedragen. Hij informeert naar de status van deze middelen. Het CDA stelt voor de Rekenkamercommissie te vragen een evaluatie te houden om de controlerende taak van de raad te faciliteren. Bij besluitpunt 4 draagt de raad het college op binnen het IP dekking te vinden. Het zou het college sieren zelf naar een dekking op zoek te gaan. De gemeente neemt een voorziening op, terwijl er sprake is van een geschil met de aannemer. Dat vraagt om een toelichting.

De heer **Fritz** had al begrepen dat het Stationsplein duurder zou worden, maar de overschrijding blijkt nu heel behoorlijk. Positief is dat het grootste deel van de overschrijding binnen het plan is opgelost. Het algemene beeld is helaas nog altijd negatief. De tegenvallende grondverkoop heeft een financieel gat in het plan geslagen. Verknoping van projecten is dus niet verstandig en dat gebeurt nu ook niet meer. De fietsflat is echt belangrijk op deze plek. De PvdA wil dit project afronden en zal instemmen met deze kredietaanvraag.

De heer **Schrama** merkt op dat de raad eerder herhaaldelijk gerustgesteld werd en dat is kennelijk onterecht geweest.

De heer **Fritz** herinnert zich dat de raad zich wel degelijk bewust was van de tegenvallende financiën. De heer **Schrama** verbaast zich over de verkoop van vastgoed. Verkoop in een slechte economische tijd zorgt voor boekverlies en dat is dus onverstandig. De post Overige dekking is 2,3 miljoen euro hoger. Hij krijgt daarvan graag een opsplitsing.

De heer **Van Haga** constateert dat er op een bepaalde manier is begroot en dat er nu een groot tekort ligt. De koppeling met opbrengsten en verwachtingen is onprofessioneel. Gelukkig gebeurt dat nu niet meer. Verkoop op het dieptepunt van de markt is eveneens ongelukkig. De bedrijfsvoering van Vastgoed is al verschillende keren aan de orde geweest. De motie vraagt erom de administratie van het vastgoed op orde te hebben gebracht op 6 december en zover is het dus nog niet. Voor de fietsbrug is gelukkig geen geld. Een brug is leuk, maar als er geen geld is, kan er geen brug komen.

Mevrouw **Van Zetten** ziet een onbarmhartige stenen ruimte. Het hele Stationsplein is een typisch voorbeeld van een groot project waarvan de beheersing ver te zoeken is. De totale verknoping is uiterst ongelukkig. Vastgoedverkoop stond aanvankelijk geraamd op 7 miljoen euro, maar staat nu op ruim 3 miljoen euro. Bij Overige dekking moest in 2008 nog 50.000 euro worden gevonden en wat er overbleef was bedoeld voor de fietsenrekken. Nu staat er een Overige dekking van 2,3 miljoen euro. Daar raakt mevrouw Van Zetten het spoor bijster. D66 ziet geen verbintenis tussen de dwingende BIRK-subsidie van het Rijk voor de gebiedsontwikkeling en de verkoop van Prinsen Bolwerk 3. De gemeente heeft de school destijds gekocht voor 2 miljoen euro en daarmee is een nieuwe school gebouwd aan het Houtmanpad. Dat heeft echt niets meer met de ontwikkeling van de spoorzone of het Stationsplein te maken. Het subsidiegeld is dus voor een ander doel aangewend. Ze hoort graag hoe dat mogelijk is.

De heer **Mulder** kent dit project nog uit zijn vorige raadsperiode. Er is al veel over te doen geweest. Nu is er een plein overgebleven met veel financiële gaten. Het plein is een grote lege vlakte geworden waar de bussen rond rijden door veel te nauwe doorgangen. De parkeergarage Stationsplein, het lelijkste gebouw, staat er nog steeds. En dan moet nu nog een bedrag van 500.000 euro gevonden worden. De financiering van grote projecten moet in het vervolg echt anders.

Mevrouw **Van Zetten** hoort dat GroenLinks nu de tegenvallers bagatelliseert. Een overschrijding van 20% is heel fors. Eerder vond GroenLinks de overschrijding bij het stadskantoor wel een issue.

De heer **Mulder** relativeert, maar bagatelliseert niet. Het is echt treurig dat het allemaal zo gaat.

De heer **Van Haga** wijst erop dat de raad gemeenschapsgeld uitgeeft.

De heer **Mulder** verhult zeker niet dat dit een ernstige zaak betreft.

De heer **Reeskamp** benadrukt de noodzaak om het Stationsplein aan te pakken. Daar was geen ontkomen aan. Hij verwijt het huidige college niets, want dit project loopt al jaren en jaren. Wel krijgt hij graag een heldere uitleg over wat er nu precies is gebeurd en wat het college doet om de schade te beperken. Fractie Reeskamp twijfelt eraan of het wel verstandig is nu vastgoed te verkopen.

Wethouder **Van Doorn** beaamt dat dit plan in een heel andere tijd is ontwikkeld. De dekking leek destijds interessant, maar dat pakt nu anders uit. De opbrengsten vallen tegen, maar bij de kostenopbouw is echt zeer scherp gecalculeerd. Het plein moet voldoen aan een aantal eisen van de raad. Bij het Stationsplein is de gemeente daarin in redelijke mate geslaagd, maar de financiële afdoening heeft niet zijn volledige instemming.

Mevrouw **Van Zetten** wijst erop dat een voorontwerp of een DO nooit aan de raad is voorgelegd. Het Stationsplein is nu een onbarmhartig, kaal plein.

Wethouder **Van Doorn** benadrukt dat het college bezig is met de uitvoering van een programma zoals dat eerder is afgesproken. De extra uitgaven behelzen een bedrag van 100.000 euro, een fors bedrag, maar in relatie tot het totaal een overkomelijk bedrag. De tegenvallende opbrengsten vormen de belangrijkste oorzaak van het huidige probleem. Die financiële positie heeft alles te maken met de

verkeersafwikkeling rond het Stationsplein. Kijkend naar de plannen die destijds zijn ontwikkeld en naar de manier waarop die nu zijn vormgegeven, is het Stationsplein een redelijk geslaagd project, maar dat laat onverlet dat er nu andere keuzes gemaakt zouden worden. Het college voert het project op een goede manier uit binnen de randvoorwaarden die eerder zijn gesteld.

De heer **Fritz** ziet dat bij de uitgavenkant een mutatie van 4 miljoen euro. Dat is bijna net zo veel als de tegenvallende vastgoedverkoop.

Wethouder Van Doorn beaamt dat, maar dat is deels gecompenseerd door inkomsten, o.a. door een subsidie. Er hebben wel degelijk financiële verschuivingen binnen het project plaatsgevonden.

De heer **Schrama** vraagt waarop die 2,3 miljoen euro bij Overige dekking op slaat.

Wethouder Van Doorn wijst op bijlage D. Daarin staan de specificaties. Het gaat onder andere om het restant versnellingsmaatregelen Zuid-Tangent. De wethouder komt schriftelijk met een nadere specificatie over de status van de bedragen.

De heer **Van Haga** vindt een project met 16% overschrijding echt geen goed project.

Wethouder Van Doorn maakt duidelijk dat er in dergelijke grote projecten altijd onzekerheden zitten. Hij vindt dat dit binnen redelijke grenzen een acceptabel project is.

Bij besluitpunt 4 heeft het college nog geen dekking gevonden. De wethouder kijkt nog of het definitieve IP 2012 de juiste formulering is.

Wethouder Cassee heeft de discussie over de verknoping al eerder in de commissie Ontwikkeling gevoerd. Verknoping leidt in een periode van laagconjunctuur tot problemen. Gegeven de marktontwikkelingen rijst de vraag of het nemen van verliezen nog wel verantwoord is. Misschien moet de verknoping nu wel ongedaan worden gemaakt. Daarover moeten raad en college dan wel eerst heel goed nadenken. Hij kan nu de consequenties niet overzien. Dat vraagt uitvoerige studie. Ooit zal het vastgoed wel weer meer waard worden, maar dat is nu niet het geval.

De heer **Reeskamp** zou het verstandig vinden als de coalitie het college opdracht zou geven de aanpak te heroverwegen. De taakstelling verkoop strategisch en niet-strategisch vastgoed dateert van zes jaar geleden. Nu is de markt slecht en dat betekent niet automatisch dat het college maar moet doorgaan met de verkoop van vastgoed.

Mevrouw **Van Zetten** informeert naar welke verknoopte projecten er nog meer zijn. Bij de begroting heeft ze gevraagd of 8 miljoen euro voldoende zou zijn om risico's te dekken. Ze hoort graag of dat nog steeds zo is.

Wethouder Cassee noemt de concernhuisvesting als ander voorbeeld van verknoping. Hij twijfelt er niet aan dat die 8 miljoen euro voldoende is om de risico's te dekken.

De heer **Fritz** ziet graag een voorstel voor een andere aanpak van het college tegemoet. De problematiek is echt te groot om met een motie op te lossen.

De heer **Mulder** wijst erop dat er tientallen jaren wel verknoopte projecten zijn geweest die gewoon lukten. Als de raad nu met het college zoekt naar een andere aanpak, moet de raad zich wel realiseren dat ze creatief geld moet vinden om nog iets te kunnen realiseren. Haarlem heeft geen uitleggebieden meer, ze kan nauwelijks meer investeren en de subsidies van het Rijk nemen alleen maar af.

Wethouder Cassee wijst in dit verband op de verkoop van het Sterren College, waarbij de koper nu met de problemen zit. Hij zou willen kiezen voor een aanpak die verder gaat dan een individueel project. Er is inderdaad een moment aangebroken om te heroverwegen of al die uitgangspunten nog wel correct zijn. Voor zover er verknoppingen zijn waarbij verkoop wordt uitgesteld en de dekking dus niet wordt gerealiseerd, moet de gemeente wel nadenken over de wijze waarop ze de tekorten kan dekken. In zijn brief van gisteren staan zeven onderwerpen die betrekking hebben op vastgoed. Een daarvan is de discussie verkoop strategisch/niet-strategisch vastgoed. In de nota komt eveneens het strategische en niet-strategische vastgoed aan de orde, maar dat zegt nog niets over het moment van mogelijke verkoop.

De heer **Schrama** ziet dat een vastgoedobject voor een bepaald bedrag in de boeken staat en als het niet verkocht wordt, blijft het voor dat bedrag op de begroting staan. Dat de wethouder gaat heroverwegen van verkoop af te zien, vindt Haarlem Plus een uitstekende gedachte. Als een pand niet verkocht wordt, blijft het voor die waarde in de boeken staan. Het lijkt hem goed daartoe direct te besluiten.

De heer **Van Haga** zou graag zien dat de wethouder ook voor dit dossier die heroverweging maakt, ook al moet er dan een andere dekking worden gevonden.

Wethouder Cassee heeft de technische vragen van D66 beantwoord. Het Nedtrainterrein is niet verkocht. De opbrengst Oostpoort bedraagt 800.000 euro, de opbrengst van het Prinsen Bolwerk bedraagt 1.247.000 euro en het restant moet komen uit de opbrengst Nedtrain, waarover de gemeente met een partij in gesprek is.

De heer **Fritz** begrijpt dat de raad eigenlijk niet anders kan dan instemmen, maar dan wel onder voorbehoud van agendapunt 9.

De heer **Van Haga** hoort de wethouder zeggen dat het misschien anders kan. De VVD vindt dat de gemeente haar vastgoed niet moet verkwaselen. De VVD ziet de loskoppeling, ook voor dit project, graag onderzocht. Dat betekent dat de VVD het krediet niet op deze manier kan vaststellen.

De heer **Visser** doet een voorstel van orde. Er worden financiële dekkingen voorgesteld waarop de raad nog antwoord krijgt. De commissie kan het mee terugnemen naar de fractie. Dan kan de commissie dinsdag aangeven of het behandelrijp is.

Mevrouw **Van Zetten** denkt dat dit punt niet rijp is voor behandeling in de raad. Er liggen nog veel vragen, er is geen dekking gevonden en er zijn geen zekerheden.

Wethouder Van Doorn wijst erop dat er nog in december helderheid moet zijn voor het verkrijgen van de BIRK-subsidie.

De heer **Reeskamp** wijst op de voorwaarden voor het verkrijgen van de BIRK-subsidie, namelijk de verkoop van Prinsen Bolwerk 3. Daar gaat de gemeente zelf over. Hij kan zich voorstellen dat de subsidieverstrekker wil weten wat Haarlem meeneemt, maar hoe de gemeente dat doet, is haar zaak.

Wethouder Cassee verduidelijkt dat de discussie al een aantal jaren loopt. Die komt voort uit de geschiedenis bij de Oostpoort en de verbetering van de situatie rond het station en op de Bolwerken. Onderdeel van de onderhandeling met de subsidieverstrekker was de inzet van Prinsen Bolwerk 3. Dat is steeds ingevuld als verkoop. Het Rijk wil de boeken sluiten en baseert zich op de eerder met de gemeente Haarlem gemaakte afspraken. Als de gemeente het pand niet gunt, zit er gelijk een gat in de dekking van het Stationspleinkrediet, maar ze loopt ook het risico van het moeten terugbetalen van de BIRK-subsidie van 1,1 tot 2 miljoen euro. En dan moet het pand ook nog voor een aantal tonnen worden opgeknapt.

Mevrouw **Van Zetten** vindt de voorgestelde dekking heel onzeker. Het Nedtrainterrein is nog niet verkocht. Op deze manier wordt adviseren wel heel moeilijk.

De heer **Mulder** constateert dat de commissie zo volledig mogelijk is geïnformeerd. Nog niet alles is rond, maar het besluitpunt om dit voorstel te omarmen, is voldoende onderbouwd. Het stuk is wel degelijk behandelrijp. De loskoppeling van de vastgoedhandel meteen laten ingaan, lijkt hem op dit moment net een stap te ver. Dat brengt de subsidie in gevaar. Dit is het optimaal haalbare op dit moment.

De heer **Van Haga** hoort dat de BIRK-subsidie niet per definitie verloren is als de gemeente Prinsen Bolwerk 3 niet verkoopt. Dat kan wellicht ook op een andere manier geregeld worden.

Wethouder Cassee wijst op het advies van de behandelend ambtenaar gisteren. Dat was negatief. De raad en het college zouden kunnen proberen daarop invloed uit te oefenen, maar meer ook niet.

De **voorzitter** stelt voor een stemmingsronde te houden over de behandelrijpheid na behandeling van agendapunt 9.

6b. Variantenstudie van standpunt Rode Loper Noord

De heer **Schaart** wijst op de motie van twee jaar geleden om de Rode Loper van noord naar zuid te verbinden en goed fietsverkeer mogelijk te maken in noordelijke richting. Een quickscan biedt nu een variantenstudie, een standpunt Rode Loper Noord. De conclusie is in de nieuwe versie geschrapt. De eerdere conclusie luidde dat de Dolhuysbrug de beste kansen bood. Het college besluit nu kennelijk geen voorkeur voor de varianten uit te spreken. De benodigde financiën voor de brug ontbreken.

Kennelijk kiest het college daar dus eigenlijk wel voor. De PvdA is voorstander van die brug. Bij de inrichting van het Kennemerplein is het noodzakelijk te weten welke richting de gemeente kiest.

De heer **Kruisman** verbaast zich over dit stuk. In het verleden heeft de raad gekozen voor de aanleg van de brug, maar de aanbesteding is mislukt. Ook de variantenstudie laat zien dat de Dolhuysbrug de beste variant is. Het fietsverkeer blijft in de toekomst groeien en een robuuste verbinding is noodzakelijk. De brug zou 1,2 miljoen euro kosten. De subsidie bedraagt 600.000 euro en dan resteert er nog 600.000 euro. GroenLinks houdt een warm pleidooi om toch financiering te zoeken voor deze brug.

De heer **Wever** heeft de variantenstudie bekeken. Er is geen geld, dus er gebeurt niets. Als er in de toekomst dekking wordt gevonden, zou de SP erover willen denken om die brug aan te leggen. De SP zou met dat geld liever de minima ondersteunen.

De heer **Schrama** ziet dat de bestaande Noorderbrug als alternatief zou kunnen dienen. Als het momenteel niet haalbaar is, moet het verkeer over de Kennemerbrug of over de Noorderbrug.

Mevrouw **Van Zetten** vindt het verstandig van het college om nu geen geld beschikbaar te stellen voor deze brug. D66 wil alleen het Kennemerplein opknappen en ze wacht op betere tijden.

De heer **Boer** begrijpt dat het college geen voorkeur uitspreekt voor een van de varianten. De VVD vindt de ondersteunende nota onvoldoende. Ze is absoluut geen voorstander van een brug door de groene, historische bolwerken. De variant door de Frans Halsbuurt is niet goed doorgerekend. De VVD steunt het beleid van het college. Er is gewoon geen geld.

Mevrouw **Pippel** meent dat een tijdelijke oplossing voor het Kennemerplein al veel bijdraagt aan een oplossing.

De heer **Baaijens** is tegen de aanleg van de brug. Een brug levert niets op, want iedereen moet toch oversteken bij de Kennemerstraat en de Schoterweg. De verkeersstroom kan ook door de Frans Halsbuurt. Als de oversteekplaats bij het Kennemerplein schuin naar de overkant loopt, ligt er een breder fietspad naar de overkant en het doorgaand verkeer naar de brug kan er gewoon omheen. Dat kost weinig.

Wethouder Van Doorn wijst op de conclusie dat het college de brug niet mogelijk acht gezien de financiële ruimte. De verkeersafwikkeling zal via de Kennemerbrug of de Noorderbrug moeten plaatsvinden. Daarvoor komt het college met een voorstel. Uiterlijk in januari komt dat voorstel naar de raad. Uitbreiding van de Kennemerbrug zou dezelfde kosten met zich meebrengen als die van de Schotersingelbrug. Het heeft dus ook te maken met de fietsroute die de gemeente wenst zodra men het station heeft verlaten. Zowel de financiële kant als de esthetische kant maakt dat het college het niet verstandig vindt die fietsersstroom over de bolwerken te leiden.

De heer **Schaart** wijst op de Rode Loper in Haarlem Noord. Die is zo aangelegd in Noord dat die met een rechte lijn tot het station zou voeren. De keuze van de wethouder is anders dan die van zijn voorganger.

De **voorzitter** concludeert dat dit punt in januari terugkomt.